

VYUČOVACÍ PROCE S A JEHO FÁZE

I. Klasické pojetí

- **Motivace**
- **Expozice**
- **Fixace**
- **Diagnóza**
- **Aplikace**

II. Konstruktivistické pojetí

- **Evokace**
- **Uvědomění si významu**
- **Reflexe**

MOTIVACE

- *prostředek zvyšování efektivity učební činnosti žáků*
  - vnější
  - vnitřní

EXPOZICE

žáci si osvojují nové poznatky pod vedením učitele

- postup od konkrétního k abstraktnímu

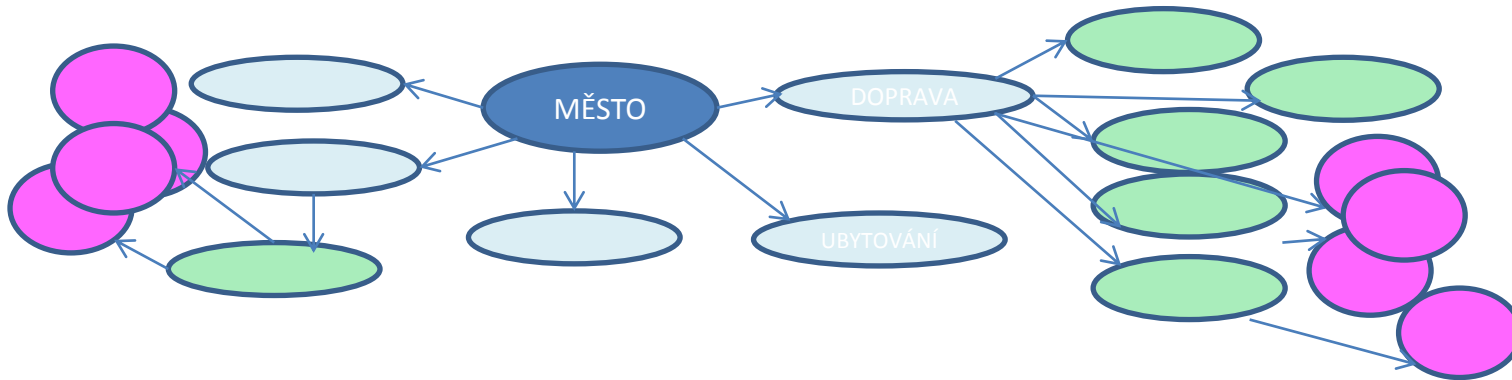
- vytváření pojmů

POJEM = kategorie věcí, myšlenek, které mají společné nejdůležitější /podstatné/ vlastnosti, vyjádřen jedním, dvěma slovy

a) konkrétní je možno popsat vyjmenováním pozorovatelných podstatných vlastností /město, pes/

b) abstraktní nemá konkrétní rozměry, není možno pozorovat /důvěra, hodnota/

pojmová mapa = myšlenkový proces, vizuální zobrazení souvislostí mezi poznatky dané oblasti učiva, lze znázornit vztahy mezi nim, **POSTUPUJEME KE KONKRÉTNÍM FAKTŮM**

GENERALIZACE /zobecnění/ = výrok, vyjadřuje vztahy mezi dvěma pojmy, vyjádřena složitějším výrokem, souvětím = **výsledek učení**

- vytváření základů dovedností a návyků

FIXACE

1. Upevnění osvojených **vědomostí** a dovedností opakováním a cvičením

- opakování prvotní
- opakování průběžné
- opakování zobecňující
- **opakování problémové**

žák aktivně používá vlastní poznávací činnosti, odhalování chybějících dat, překonává obtíže, ověřuje hypotézy, řeší problém,

2. Upevnění **dovedností** – intelektové, senzomotorické, komunikativní, sociální, osobnostní
= *učením získaná pohotovost ke správnému vykonávání určité činnosti*

Jak probíhá vytváření dovedností ve vyučovacím procesu

- a) seznámení s požadavky - žák opakuje vzor /modelová situace/
- b) používání pravidel v praxi – vědomá pozornost, kontrola X nesoustředěnost
- c) automatizace

DIAGNÓZA didaktická//pedagogická

Cíl = poznání průběhu vzděl. procesu žáka a návrh pedagogických opatření

Obsah = aktuální zjišťování, posuzování, hodnocení vnitřních a vnějších podmínek průběhu a výsledku vzdělávacího procesu

- a) dosažená úroveň vědomostí, dovedností, návyků, osvojování nových poznatků, zapojení do výuky*
- b) účinnost učitelových metodických postupů*

Druh diagnózy /v různých etapách vyučovacího procesu/:

- 1. Mikrodiagnóza*
- 2. Základní denní diagnóza*
- 3. Dlouhodobá diagnóza*

Zásady:

- 1. Poznávání žáka - dlouhodobý proces*
- 2. Spolupráce s ostatními učiteli, rodiči*
- 3. Hledání příčin*
- 4. Dodržovat individuální přístup*
- 5. Návrh konkrétních opatření*

DIAGNOSTICKÉ METODY

1. Ústní zkoušky: *a)orientační*   *b)klasifikační*

2. Písemné zkoušky

a) dlouhodobé práce – zpracov. projektu, vedení čtenář. záznamů

b) analýza obsahu – diktáty, sloh. cvičení, pís. práce matematiky, cizích jazyků

3. Analýza úkolů a výkonů žáka – *rozbor celkové učební činnosti, procesu učení, jazykových projevů, technických prací*

4. Analýza výsledků činnosti - *výrobků, výkresů*

5. Didaktické testy

6. Metoda rozhovoru

7. Systematické dlouhodobé pozorování žáka

8. Dotazník

9. Retrospektivní a anamnestické metody

10 Studium pedagogické dokumentace a údajů o žákovi

Diagnóza skupiny, třídy - *hospitace*

Metody autodiagnostické - *posuzování vlastního pedagogického působení*

APLIKACE

- *používání získaných abstraktních vědomostí a dovedností v praktické činnosti*
- *využití zobecněných postupů pro řešení širokého okruhu problémů*
- *učit žáky spojovat teorii s praxí*

I. Konstruktivistické pojetí

- **Evokace**

je první fází procesu učení. Jejím cílem je pomoci žákům vybavit si (evokovat):

- - co již o tématu vědí,
- co se domnívají, že o něm vědí,
- jaké je napadají otázky,
- co si o tématu myslí apod.

- **Uvědomění si významu nové informace**

- je druhá fáze procesu učení. Žáci v ní zpracovávají nové informace a zařazují si je do vlastní struktury poznání (mezi informace, které si již vybavili a utřídili si během evokace).

- **Reflexe**

- Reflektovat je možné jak obsah (co nyní žáci o tématu vědí, co si potvrdili, co si vyvrátili, co si upřesnili, na jaké otázky stále neznají odpověď, co dalšího by chtěli o tématu vědět apod.), tak také procesy (jak k těmto poznatkům došli, co se během učení dělo, zda se jim práce dařila a díky čemu apod.).
- Důležité na reflexi je to, že ji provádí žáci společně s učitelem, nejedná se tedy o zhodnocení práce žáků učitelem.
- E-U-R slouží učiteli k tomu, aby plánoval svou výuku se zachováním co nejvíce rysů přirozeného učení, které je pro žáky nejefektivnější.